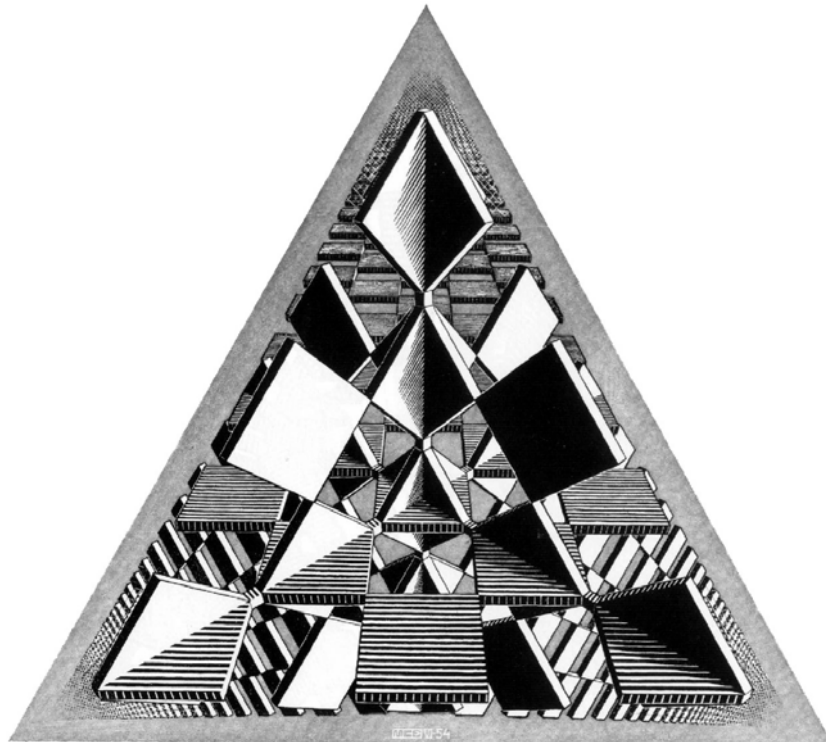

**FORUM
TEOLOGI
NATURVIDENSKAB**

KLIMAKVALMEGRÆNSEN

Efterårssemesteret 2009

KLIMAKVALMEGRÆNSEN

Klimaet – alle taler om det, ikke mindst i Danmark, hvor der jo skal holdes klimatopmøde i december. Der tales så meget om klimaet, at det har fået det danske sprog til at yngle. Nogle hævder, at al den 'klimasnak' giver dem 'klimakvalme', eller at de i hvert fald er godt på vej til at nå 'klimakvalmegrænsen'. Disse ord er naturligvis udtryk for, at folk er trætte af at høre om klimaproblemerne, men det ligger også i dem, at det, der siges om klimaet, er så ubehageligt, at folk helst vil glemme det. Dermed bekræfter disse ord paradoksalt nok klimakrisens alvor.

Uanset på hvilken side af klimakvalmegrænsen vi befinder os, så har vi ikke lov til at fortrænge problemerne. For der er ingen tvivl om, at jorden bliver varmere, hvad enten det nu skyldes CO₂, solpletter eller begge dele. Hvis ikke vi foretager os noget drastisk, kan det få katastrofale følger i form af oversvømmelser, hungersnød og folkevandringer. Og at Danmark sandsynligvis i første omgang slipper for katastroferne og måske ligefrem får fordel af opvarmningen, er den dårligst tænkelige grund til at lade som ingenting.

På baggrund af disse overvejelser har *Forum Teologi Naturvidenskab* sat klimaet på programmet i månederne op til topmødet. Klimaproblematikken falder jo klart ind under *Forum Teologi Naturvidenskabs* emneområde. Den involverer i høj grad naturvidenskaberne, som udforsker klimaforandringernes årsager og følger og bidrager til udviklingen af teknologiske delløsninger (fx alternativ energi). Men klimaproblematikken involverer i lige så høj grad etikken, idet den appellerer til vores ansvar for kommende generationer og gør krav på globalpolitisk handlekraft. Desuden berører den religionen, fordi den sætter hele vort natur-, livs- og menneskesyn på spil.

I efterårets forelæsningsrække vil alle de nævnte aspekter være repræsenteret. Rækken åbner med, at teologen *Niels Henrik Gregersen* sætter klimaproblematikken i et omfattende skabelses- og inkarnationsteologisk perspektiv. Klimaforsker, professor *Eigil Kaas*, vil i sit foredrag stille spørgsmålet: Hvorfor skal vi så bekymre os om menneskets mulige indflydelse på klimaet? Efterfølgende vil *Jens Hesselbjerg Christensen*, som leder den danske delegation i FN's klimapanel, begrunde, hvorfor naturvidenskaben har blandet sig i klimaproblematikkens politiske og tekniske aspekter. Afslutningsvis fokuserer teologen *Mickey Gjerris* på etiske og teologiske værdiers rolle for de samfundsændringer, der er nødvendige for at begrænse klimaforandringens skadevirkninger – for øvrigt netop på den dag, hvor topmødet begynder!

Alle er velkomne til møderne, som holdes mandag eftermiddage kl. 15:15 - 17:30 i Fysisk Auditorium, bygning 1523 på institut for Fysik og Astronomi (<http://www.au.dk/da/kort/byg1523.htm>). Fysisk Auditorium ligger på 3. sal, der er indgang via bygning 1520.

PROGRAM

Mandag den 7. september

Fra skabelsesteologi til dybdeinkarnation Om klimaforandringens økologi og teologi

Niels Henrik Gregersen, professor, Afdeling for Systematisk Teologi, Det Teologiske Fakultet, Københavns Universitet. *Beskæftiger sig fortrinsvis med samtidssteologi (dogmatik) og forholdet mellem religion og naturvidenskab.*

Den globale opvarmning adskiller sig fra de tidligere miljøproblemer ved, at der er tale om langsigtede processer med globale effekter. Teologien kan ikke løse de økologiske problemer, men den kan inspirere til at se realiteterne i øjnene og diskutere mulige løsninger. Foredraget henter inspiration i K.E. Løgstrup og Ole Jensens opfattelse af, at sansende åbenhed over for andre skabninger fremkalder en etisk tilskyndelse til at tage vare på skaberværket. I tilknytning til den teologiske tanke om en pagt mellem Gud og verden, fremlægges der endvidere overvejelser om 'dybdeinkarnation', Guds bevægelse helt ind i materialitetens biologiske kød.

Mandag den 5. oktober

Det lille menneske og den store Jord - om menneskets påvirkning af klimaet

Eigil Kaas, er professor i bl.a. klimadynamik ved Niels Bohr Institutet, afdeling for planet og geofysik.

Der har altid været store variationer i jordens klima, også før nogle mennesker tænkte på at nedskrive det Gamle Testamente – eller overhovedet tænkte. Så længe 'vores' stjerne, solen, opfører sig pænt og ikke opsluger planeten, vil sådanne naturlige klimavariationer fortsætte. Hvorfor skal vi så bekymre os om menneskets mulige indflydelse på klimaet? Dette hovedspørgsmål diskuteres i foredraget. Det vil i ganske prosaiske vendinger blive forklaret, hvilke grundlæggende processer der styrer planetens klima og variationerne i dette klima. Det vil – forhåbentlig – fremgå af denne gennemgang, at drivhuseffekten er livgivende og en hovedårsag til, at den form for liv, vi hylder, er opstået og kan opretholdes. En hurtig og kraftig antropogen forøgelse af drivhuseffekten kan dog være et problem. Men hvor stort et problem er dette egentlig i forhold til de ikke-menneskeskabte klimavariationer?

Mandag den 9. november

Menneskets klimaforandringer: Hvorfor og hvad nu?

Jens Hesselbjerg Christensen er forskningsleder ved Danmarks Klimacenter, Danmarks Meteorologiske Institut, København, og leder af den danske delegation i FN's klimapanel.

Jordens klima har forandret sig betydeligt over millioner til milliarder af år. Mennesket har som bekendt kun overværet de allerseneste udsving og er som 'art' betragtet kommet godt igennem hidtil. I takt med vores arts succes har vi – i vores iver efter at sikre os både personligt og socialt set – skabt en verdensorden, hvor behovet for energi til støtte for vore aktiviteter vokser og vokser. Samtidig ser vi stort set på jordens naturressourcer som utømmelige. Et spørgsmål, som er blevet mere og mere påtrængende i takt med, at vi ser vejret (og andre klimaparametre) omkring os ændre sig markant, er, om vi som art har et ansvar for disse ændringer. Det næste spørgsmål er, hvad disse ændringer betyder for os selv og ikke mindst, om vi kan og skal gøre noget ved det. Dette er en problematik med mindst tre dimensioner: 1) En videnskabelig – hvad ved vi? 2) En politisk – skal vi agere? og 3) En teknisk – hvordan agerer vi i givet fald? I dette foredrag vil jeg forsøge at give et overblik over, hvor vi står set fra en naturvidenskabelig vinkel, men også motivere, hvorfor naturvidenskaben har blandet sig i både det politiske og tekniske aspekt.

Mandag den 7. december

Jorden brænder

Et foredrag om klima, værdier og religion

Mickey Gjerris, *lektor, ph.d. og teolog, Center for Bioetik og Risikovurdering, Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. Beskæftiger sig bl.a. med etiske og sociale aspekter af klimaforandringerne.*

I vores forsøg på at begrænse skaderne af de menneskeskabte klimaforandringer kommer videnskab og teknologi til at spille en stor rolle. Men de største udfordringer er ikke af videnskabelig art. For der er en grund til, at vi er havnet i denne situation – og medmindre vi grundlæggende ændrer vores syn på, hvad naturen egentlig er, hvad det 'gode' liv rummer, og hvor langt den enkeltes ansvar rækker, så hjælper hverken teknologi eller videnskab. Foredraget vil sætte skarpt på klimaforandringerne, kort skitsere de mest realistiske fremtidsscenarier, diskutere hvad klimatopmødet kan munde ud i og vise, hvorledes etiske og religiøse værdier kommer til at spille en afgørende rolle i de samfundsforandringer, som er nødvendige, hvis fremtiden ikke skal overmande os helt.

ARBEJDSGRUPPER

Moderne fysik og kosmologi:	Kontaktperson: Finn Christiansen, tlf. 8621 1233
Hjerneforskning:	Kontaktperson: Janus Kirk Faaborg, tlf. 3038 4385
Biologi og kompleksitet:	Kontaktperson: Finn Christiansen, tlf. 8621 1233

Forum Teologi Naturvidenskabs webadresse er: www.teo.au.dk/teonat/praesentation